

Orientering om baggrunden for klage til EU kommissionen og rejsning af nationalt søgsmål

Markedet for manuelle elreserver er brudt sammen

Statsstøttesag er indbragt og national erstatningssag rejst

Brancheforeningen for Regulerkraftanlæg i Danmark har set sig nødsaget til indbringe statsstøttesag for EU kommissionen og rejse en national erstatningssag i Danmark

- ▶ Dette skyldes at markedet for manuelle elreserver (dem der sikrer forsyningsikkerheden, når det går galt) har udviklet sig kaotisk og konkurrenceforvridende
 - Det etablerede marked i Vestdanmark er på vej til at kollapse grundet lave priser for ydelserne som bl.a. skyldes, at de decentrale kraftvarmeværker med statsstøtte bringer priserne så langt ned, at en række markedsaktører er på vej til konkurs
 - Samtidig med at udbuddet af manuelle reserver er stort, trækker Energinet.dk 300 MW reserver ud af det Vestdanske marked grundet idriftsættelse af storebæltskablet
 - I Østdanmark har Dong Energy monopol på at levere reserverne og tager sig det godt betalt. Samtidig kan Dong Energy bruge sin monopolstatus til at udkonkurrerer værker i Vestdanmark
 - Energinet.dk indgik nølende en aftale med Dong Energy for 5 år siden med det sigte, at få nye aktører på banen og etablere et marked. Intet er sket udover, at der er indgået endnu en aftale med Dong Energy, der løber 5 år, og som ikke har været i udbud, da man har henvist til forsyningsdirektivet
 - Energinet.dk har opfordret en række aktører til at investere store beløb i opbygning af manuelle reserver, og nu trækker de gulvtæppet væk under dem så de er på vej til konkurs, hvilket er kynisk men også engere bane

Statsstøttesag er indbragt for EU kommissionen og national erstatningsag rejst

- ▶ Brancheforeningen for Regulerkraftanlæg (BRD) har de sidste 9 måneder, med udgangspunkt i et notat udarbejdet af statsstøtteekspert Peter Vesterdorf , haft en dialog med Energinet.dk om problemerne men har endnu ikke mødt reel velvilje til en løsning. Brancheforeningen har en elreservekapacitet på ca. 200 MW og en investering på 400 mio. kr. der er på vej til at tabes
- ▶ Brancheforeningen har ligeledes haft drøftelser med konkurrencemyndighederne og Energistyrelsen, hvilket heller ikke har ført til nogen resultater. De enkelte myndigheder passer deres egne snævre ansvarsområder og har ikke formået at finde en løsning, selv om de godt kan se de konkurrencemæssige problemer i sagen samt de forretnings etiske og markedsmæssige problemer
- ▶ BRD har indbragt sagen for EU kommissionen og en national retsinstans. Den strukturelle ændring af reservekraftmarkedet fra en månedsmarked til et timemarked skulle have været anmeldt til EU kommissionen, da dette var en ændring af forudsætningerne for kommissionens godkendelse af statsstøtten til de decentrale kraftvarmeværker. Herudover er der en række stærkt kritisable konkurrencemæssige sider af sagen, der også er indklaget
- ▶ Hvis BRD får medhold i sagen kan det få alvorlige konsekvenser for den eksisterende statsstøtte til de decentrale kraftvarmeværker. Dette er ikke formålet med klagen, da BRD kun ønsker at få rimelige markedsvilkår

Markedet for manuelle reserver i Vestdanmark – baggrunden

1. Energinet.dk ønskede i 2004 en markedsplads for levering af manuelle reserver for at bringe udgifterne ned
2. Energinet.dk etablerede markedspladsen og inviterede deltagere, og markedet blev geografisk defineret til Vestdanmark
3. Markedets størrelse var angivet som ” største kraftværksblok” dvs ca. 600 MW
4. Handelen blev baseret på et månedsmarked og der blev udformet specielle tekniske, krav der sikrede at værkerne altid var til rådighed
5. Investeringssomkostningerne for reservekraftanlæg var på ca. 2 mio. kr. pr. MW
6. År 2007 ændrer Energinet.dk månedsmarkedet til et timemarked for at udvide markedet til at omfatte dec. kraftvarmeværker med tilnærmeligvis 0 kr i investeringsudgifter
7. Energinet.dk vidste, at disse nye aktører modtager statsstøtte som grundbeløb ligegyldig om de producerer og har derfor marginalomkostninger på 0 kr. ved at deltage i reservekraftmarkedet
8. Energinet.dk ændrer geografiske området ved at 300 MW reserver i Østdanmark får betydning for Vest
9. Reservekraftværkerne i Vest er afskåret fra at konkurrere om de 300 MW, som forsvinder fra deres marked
10. Markedet i Vest er i færd med at kollapse, da rådighedsbetalingen falder fra ca. 25–30.000 kr. pr. MW pr.måned i år 2008 til nu ca. 1000 kr. pr. MW, og en række værker er ved at gå konkurs

Der er indgået en ny aftale mellem Energinet.dk og Dong Energy, der sikrer DONGs monopol i Østdanmark

- ▶ Der er tale om en 5 årig aftale som omfatter manuelle reserver og nødstarts anlæg
- ▶ De manuelle reserver omfattet af aftalen er opgjort til at være ca. 675 MW, men er reelt kun 300 MW som kan godkendes under den nordiske system driftsaftale, hvor kravet er en opstarttid på 15 min. De resterende 375 MW indgår i en reversibel aftale med Sverige og har en opstarttid på mellem 45 og 110 min. Hvis der opstår systemproblemer i Sverige som breder sig til Danmark er der kun 300 MW reelle reserver i Østdanmark til rådighed (dette var situationen i september år 2003)
- ▶ Aftalen koster sammenlagt 184 mio. kr. pr år inklusiv 37 mio. kr. til afprøvninger dvs netto 147 mio. kr. der kan tilskrives de manuelle reserver hvilket svarer til 490.000 pr. MW til rådighed (hurtige reserver) pr. år eller 40.800 pr. MW pr måned.
- ▶ Dette skal sammenlignes med rådighedsbetalingen i Vestdanmark der nu er omkring 1000 kr. pr. MW pr. måned.
- ▶ I aftalen indgår der en betaling for modernisering af en del af anlægget på Kyndby og Masnedø. En nærlæsning af aftalen viser, at den på flere punkter favoriserer Dong Energy i forhold til markedsaktørerne i Vestdanmark

Problemerne med den nye aftale

- ▶ Aftalen giver fortsat Dong Energy monopol på at levere manuelle reserver i Østdanmark og forhindrer dermed etablering af et marked, der på sigt vil kunne bringe udgifterne for ydelserne ned
- ▶ Det er en dyr aftale, og Energinet.dk har ikke seriøst undersøgt andre alternativer, hvilket bl.a. skyldes at man har været for sent ude
- ▶ Energinet.dk kunne f.eks. seriøst have undersøgt, hvad det vil koste at flytte kapacitet fra Vestdanmark til Øst og få skabt et marked eller alternativt bringe reserver fra Vestdanmark til Øst via storebæltskablet. De omkostninger ved en flytning af reserveværkerne som Energinet.dk har medtaget i deres analyser er ikke undersøgt kommercielt og dermed ikke retningsgivende
- ▶ Det er en dårlig aftale for miljøet selv om Energinet.dk i aftalen betaler for reovering af hjælpekedler. For at kunne levere reserveydelser skal hjælpekedlerne køre året rundt, hvilket ikke sker med moderne anlæg. Det indebærer en årlig unødvendig CO2 emission i Danmark i størrelsesordenen 40.000 ton CO2
- ▶ Aftalen mindsker forsynings sikkerheden se vedlagte grafiske fremstillinger. I en kritisk situation som i september 2003 hvor elnettet startede med at bryde sammen i Sverige og forplantede sig til Sjælland, vil der med den nye aftale kunne mangle 600 MW effekt i to timer i Østdanmark med de alvorlige konsekvenser dette vil have

Energinet.dk's rolle som markedsskaber

- ▶ Energinet.dk skaber markedspladsen for reservekraft og sætter rammerne og efterspørger samtidig produkterne. Dette kræver dygtighed og en god forretningsmoral
- ▶ Energinet.dk har været dygtige til at få opbygget et marked for manuelle reserver i Vestdanmark og få priserne ned som følge heraf
- ▶ Men successen førte til yderligere tiltag for at få priserne ned og Energinet.dk har overset, at de ved at invitere de decentrale kraftvarmeværker med i markedet og samtidig halvere markedet til 300 MW har de fået markedet til at kollapse
- ▶ Energinet.dk har ikke inddraget markedsaktørerne og gennemsigtigheden i deres markedsbeslutninger har været urimeligt dårlige
- ▶ Energinet.dk har samtidig forsømt mulighederne for at få opbygget et marked i Østdanmark, hvilket gør priserne for reserver i Østdanmark alt for høje
- ▶ Energinet.dk har været så optaget af at bringe priserne ned i Vestdanmark på den korte bane, at de har fejlet og bragt uskyldige aktører på randen af fallit
- ▶ Fokuseringen på økonomien på den korte bane har endvidere medført, at Energinet.dk har valgt et mindelke-forsyningsikkerheden i elnettet og accepteret dårlige miljøløsninger